

reis te regelen. Indien nog lang gearzeld wordt, heeft het vertrek geen zin meer.¹

Inderdaad, er wèrd nog langer gearzeld en het vertrek ging niet door, zelfs niet toen men het althans in hoofdlijnen eens was geworden over een punt dat men graag vóór dat vertrek geregeld zag: de rol die de georganiseerde illegaliteit (zeg: de Grote Adviescommissie der Illegaliteit) na de bevrijding zou spelen.

De naoorlogse taak der illegaliteit

Zoals uit de voorafgaande paragraaf bleek, was het de uitnodiging van de koningin om een delegatie naar haar toe te zenden die de toppen van de illegaliteit eind september '44 confronteerde met de vraag of het wenselijk was dat de illegaliteit als zodanig politieke adviezen zou uitbrengen, speciaal ook (daarop was door de koningin impliciet aangedrongen in haar tweede telegram dat de Contact-Commissie midden oktober bereikte) met het oog op de formatie van het eerste naoorlogse kabinet. Die verzoeken wierpen veel algemener vragen op: had de illegaliteit wel een rol te spelen in het naoorlogs bestel, en zo ja, welke?

Zoals dan voorts in de vorige paragraaf werd aangetoond liepen de meningen uiteen en stond de linkersectie die voorstandster was van een belangrijke rol, tegenover de middensectie, de rechtersectie en het Vanderlands Comité.

In november en december werden door enkele groepen plannen op schrift gesteld waarin die mogelijke rol der illegaliteit in bijzonderheden werd aangegeven.²

De groep van *De Waarheid* wenste dat een 'Raad der Illegaliteit' zou worden gevormd waarin alle groepen die in het gehele land, althans in verschillende provincies, werkzaam waren geweest, één vertegenwoordiger zouden krijgen, welke Raad, zolang er geen gekozen parlement was, de regering zou dienen te adviseren 'omtrent alle zaken van staatkundig beleid in de ruimste zin des woords' en omtrent 'alle vraagstukken die de verzetsactie, haar arbeid en haar gevolgen raken, over morele en materiële herstelmaatregelen, zuiveringsacties, belangrijke benoemingen

¹ CC: 'Notulen', 20 febr. 1945. ² Een overzicht van de plannen vindt men in het *Witboek GAC*, p. 44-49, de plannen zelf in de Collectie-W. Drees, map 'NAC'.